

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

SZERKESZTŐI SZÁLLÁS:
Széchenyi-téren, a hidkaputól kimenet balra
a 26. szám alatti ház emeletében.

Megjelen a lap hetenként háromszor u. m. kedden, csütörtökön és szombaton délelőtt.
Ara évfolyamra 3 ft. o. é. Hirdetési ár: négyhasábos sorért először 7 kr., másodszor 6 kr., harmadszor 5 krajczár o. ért. s minden hirdetés után 30 kr. bélyegdj. Előzetes s hirdetés a kiadó-hivatalnál kezeltek.
A nyilatkozati cikkek sora után 15 kr. előleges befizetése mellett a szerkesztőséghez czimzendők.

KIADÓ-HIVATAL:
Középcetza, STEIN J. könyvkereskedése.

Előfizetési felhívás a 'K. KÖZLÖNY' oct.—dec. folyamára.

Lapunk előfizetési ára:

Egészévre 12 forint.
Félévre 6 "
Évfolyamra 3 "

Az előfizetési pénzek kiadónk Stein János középcetzai könyvkereskedésébe bérmentve küldendők, hol a lapok pontos szétosztásáról gondoskodva van.

Kolozsvár, october 30.

(D) Folytassuk az „Oest. Ztg.” lapunk utóbbi főcikkében közreadott cikkére vonatkozó észrevételeinket.

Az említett lap miután kifejezi, hogy a magyar magatartásnak jövője nincs aggodalmas szavakkal mutat királyságunknak a benne lakó centrifugál elemek divergens irányzata miatt fenyegető szétbomlására, kifejezvé, hogy e politikának csak azért is kell a birodalmi politika előtt meghódolni, hogy ennek ereje őt összetarthassa.

Ezen tétele az említett lapnak miután leírja a fenyegető lavínát, s azt hiszi, hogy ennek csak a magyar veheti elejét, még pedig úgy, ha teljesen megadja magát a centralistáknak — így végződik:

„Magyarországnak áldozatot kell hozni a birodalom részére, hogy a birodalomra nézve lehető legyen Magyarországnak a divergáló tendenciák ellen védelmet nyújtani.”

Az olvasó lelkébe kérdésen kívűl legelőbb merül fel ezen kérdés: Ki adott valjon lábat ezen divergáló iránynak, ki kapta fel az apró és jelentéktelen néptömegeket, ki adta már is kezükbe a magyarok feletti uralmat?

Míg a magyar királyság autonómiaja és az alkotmánya épségben állott, minden separatistikus törekvések hallgattak, a szomszéd oláh, a szomszéd szerb tartományok forradalmakat, gyakori rázkódásokat állottak ki a nélkül, hogy a magyar királyság rokonfajú népei közt igazságot gerjesztettek volna, a magyarországi nem áldozatok közt hazájukon túl létező nemzeti nagysággal. Kirázta fel a feltélenykedés s nemzeti gyűlölközés doemait, vagy ha ez a század szellemében volt, ki törekedett józan és kibékítő, s ott, hol szükség lett volna reá szigorú politikával utat állani a terjedő rosznak?

Fordítson vissza maga az „Oest. Const. Zeitung” is néhány évi folyamának lapjain s hányszor fog rátalálni, hol ő maga is tótó, román, ráczot, horvátot, mindent a magyar ellen igazgatót. Rendszeresen törekedett az őszes bécsi centralista sajtó megalázni a magyart, rendszeresen toltá fejére a közte élő népeket; de mit érhet morális harcnál egy nyers tömeg? És tett-e valami erő-acquisitiot a centralista párt az által, hogy általuk folytatja most a morális harcot?

A helyett, hogy a magyart megnyerni, megnyugtanni törekedtek volna, megrettenteni akarták az apró néptömegek felkaptatásával; pedig a magyar soha sem fog sem erkölcsileg, sem fizikailag azoktól megrettenteni.

Nem új eset ez a mi történelmünkben, hogy egyes kormányok a magyarok alkotmányos politikáját apró néptömegek felültetésével kívánták paralisálni. Egykor egy királyunk

akkora fölényt adott a kúnoknak, hogy magát a királyt a magyar történelem Kun Lászlónak nevezte, így akarván jellemelni nemzetellenes politikáját — minthogy akkor a politika inkább a királyhoz, mint tanácsadóhoz volt kötve. És a kúnok hatalma lejárt, a két nemzet közti gyűlölet nem sokáig tartott, sőt maga a kún nemzet is tökéletesen beolvadt a magyarba.

A magyar alkotmány össze tudta tartani a népeket, e részben soha sem volt szüksége valamely közös birodalom védelmére. Minő alkotmány ígérekkel törekednek most elszakítani a népeket a magyartól, ezt a bécsi lapok naponta kibeszélik. És ha így a divergens elemek czélt érnek, valjon Austria felé divergáltak-e? Nem hiszszük, hogy az „Oest. Ztg.” is igent mondjon reá — ebből tehát természetes következmény, hogy Magyarország bomladozása Austria bomladozása.

A mint Magyarország képesai feltűnnek s e terület a közös birodalommal amalgamálódik, Austria sorsának ura 15 millió szláv, a mely elembe magyar, német, román, olasz azonnal bele vesz.

A magyar politika az ország és a birodalom ezen sorsát akarja kikérletetni, a centralista politika e sorsot készíti elő, sőt sietteti.

Ez meggyőződésünk nemcsak nekünk magyaroknak, de Austria szabadelvűbb és kevésbé elfogult német capacitásainak.

Királyságunk divergens népei közül azok, kik most felhasználtnak, czéljaik eszközeül tekintik viszont a kormányt, azon közalkotmányhoz, — melyhez ragaszkodást mutatnak — csak annyi meggyőződés csatolja, mikép kétségbeesésnek, ha egy reggel arra ébrednek fel, hogy e közös alkotmányt a magyar is elfogadta.

A közlünk s Ausztria közt létező viszály adott nekiük kenyeret, sorsot, rangot s módot arra, hogy a magyarokat illető helyet elfoglalhassák. De egy helyet el nem tudnak nemzetüktől foglalni a z o n k a p o e s helyét, a mely Ausztriát összetartotta.

Érzi ezt az „Oest Ztg.” is, midőn arra mutat, hogy a divergens elemek ellen királyságunk a birodalom ereje kész összetartani, egyszersmind kimondja ezzel, hogy a felhasználó nemzetek csak eszközök a mi dressiroztatásunkra, de állandó összetartó és nem divergáló elemek maga a birodalom is csak a magyart tekinti.

A birodalom ily létszükségében álló elemével tehát éppen nem kellett volna oly politikát ütni, hogy azt meghajtsuk, megtörjük szolgáinkká tegyük.

Igy, ha az „Oest. Ztg.” azt mondja, hogy a magyar politika kivihetetlen; mi azt mondjuk, hogy más politika szintén kivihetetlen a magyarokkal és általuk, következésképpen a birodalom consolidatioja politikáját a divergens elemekre kell, hogy fektesse, hogy pedig a divergens elem hogyan consolidálhat? ezt nem értjük. Megy velők a dolog sinorra míg Austria parancsol s ők engedelmeskedni kénytelenek; de ki áll jót, hogy Ausztriának soha sem lesznek viharos napjai, s ki állhat jót, hogy e viharos napok nem akkor fognak bekövetkezni, mikor a magyar nemzet már rongyban lesz a hosszas félrelökés miatt, s talán lelkében annyira elfásulva, növekvő reménytelenségébe annyira belemerülve, hogy akkor, habár az ígért földjét is tartják elébe, többé föllelkedni nem tud azon kötelességek iránt, melyek előtte, mint önállású és szabad nemzetnek, mindig kedvesek valának, s melyekért pénzt, vérét annyi ezerszer örömet áldozá?

Az Isten őrizzé meg e sorsot úgy a trónt, mint az országot, de minden nagy birodalom

feloszlása a nemzet s kormány ellenkező törekvéseinek volt következménye.

Magyarország elégszer kinyilatkoztatta, hogy ő kész a lehető áldozatokat hozni a birodalom közös erejének. Alig egy éve még, hogy hírlapokban, feliratokban barátságos indulat és készség lelte kifejezését. Minden vissza lön utasítva, követeltetett a nemzettől, hogy adja fel programját s engedelmeskedjék feltétlenül a február 26-ki patensnek.

Ott állunk 63-ban, a hol 61-ben. A magyar közvélemény elmondá mit akar, mit lát jónak, a kormányzás nem fogadta el. Így menni fog a dolog tovább a mint mehet, és az „Oest. Ztg.” igen igazságtalanul hibáztatja Magyarországot a „nem bánom” politikáért. Ez a legszélidebb politika, s ezzel a felelősség úgy Magyarország, mint Austria jövő sorsára nézve egyenesen a birodalom kormány pártjára esik, és senkire másra.

Mert minden kormányoknak a nép által kell kormányoznia; Magyarországon azon nép, a mely a mostani kormány belpolitikájához csatlakozik, az csak most csinált nép, s alig egy két millió lelket számít.

Nagy-Nyujtód, (Háromszék) oct. 18.

Iparegyesület.

I.

Minden földi javadalmak főforrása maga a föld.

A természet erőinek oly biztos ismeretét és kezelését igényli ez, hogy annak sikeres műveléséhez bizonynyára kell annyi tudomány, mint bármely iparüzlet gyakorlatához.

Azonban még sem mondhatjuk gazdagnak a nemzetet, mely földje minden javadalmait kiaknázza, ha ennek terményeit feldolgozni s értékesíteni nem tudja.

Első értékesítési fokozat pedig a házi ipar.

De az újabb kor igényei és szeszélyei annyira túlkövetelők, miképp nem elégszik be többé azzal, mit saját hazája, földje teremni képes; nem elégszik be azon iparcikkekkal, melyeket önmaga előállít, ezeken felül naponta élvezni akarja a legtavolabb vidékek terményeit.

Sokféle igénye van az emberi szerkezetnek.

Tudomásilag tizenhat féle elemből áll, melynek néhány százaléka naponta elavul és újonnan kiépítendő; de hogy ezen munkájához a földgömb minden vidéke terményeit még sem igényli, onnan világos, mert az emberi-
ből sem élvezhet mindent, nagyrészt csak a növényországból, sőt eléggé érzékeny, ha a nehéz munka által el nem tompittatik.

Nem természetes igénye tehát az emberi szerkezetnek, hanem inkább csak a szeszély, a divat igénye az, melynek kielégítésével legtöbb baja van az iparnak és kereskedelemnek.

De lássuk ezek főbbjeit.

A gyapot, melyet népünk s kivált a nőnem közösen geszen vsel, Egyiptomban, Mexikóban vagy Kelet Indiában termett. A finomabb vászon félék Irlandból, Oroszországból, Csehországból, Hollandiából kerülnek hozzánk, legtöbbször pedig tőlünk vitetve oda, kerülnek vissza, még hosszabb utat tévén, mintha ott termettek volna. A posztóneműek anyaga szárszországi, spanyolországi, ausztriai terményekkel vegyítve dolgoztatik fel, s a legnagyobb részben tőlünk elvitt anyag, így jő vissza, vagy cseréltetik ki. Tibetből s Egyiptomból kerül a finom kecske s a teveszőr. Olaszországból, Chinából s Indiából a selyemszövet shawl s más kendő, miket urhölgyeink rendszeresen hordanak. India pálmáinak finom héjszövetéből vagy Svédországi komlójából s csalánjából készülnek a szintén általánosan hordott

(bást) szövetek, melyek előbb Angliába vándorolnak előkészítés végett, s onnan Belgiumba, hol megszöve kifestetnek. Legmindennapibb asztali késeinken a sheffieldi gyár bélégeit láthatjuk. A kanalak anyaga ezüst s tán éppen erdélyi bányáinkból került, de nagyon valószínű, hogy előbb Angliába vitet, ott vegyítve lön a cordillerák méhéből kivont ezüsttel, vagy a gümöri, oraviczai, kapnikbányai és borsai bányákból Birminghamba vitetni szokott ércszalakkal s mint „chinai ezüst”, vagy „Elkington”, vagy „Nickel” kerül vissza asztalunkra. Az asztalhoz kellő ébenfát talán a szent-domingói rabszolgák vagdalták ki; az elefánt-csontokat Kelet-Indiából, vagy a Nilus partjáról szedték össze az angolok, mielőtt asztalosaink kezéhez kerültek. A fűszerek nagy részét Azsia s Afrika forró ég-alja termeli. A cukor, melyet már nem is nélkülözhetünk, az Antillákról vagy Java szigetéről került, mint a kávé és rizs, mely köznapni táplálékunk. A gyémánt (nem az oszdolai) rubint, gyöngydarabok más-más világ-részekből, a sziklarepedésekéből, vizmosásokból vagy tengerfenékéről kerülnek hozzánk. A hering, tökehal (stockfish), szalámi, fűge, sajt s számtalan fűszerek nagy mennyisége távol földéről hozatnak hozzánk. Az ide átszállított illatszerek s orvosi növények Peru, Bolivia vidékén, vagy a Borsparton a Congo erdőben gyűjtetnek és szedettek össze. S mindezek s még számtalanok napi fogyasztási cikkeink! Boltjaink, raktáraink többnyire idegen ország vagy más világrészekbeli terményekkel s gyarmatokkal tömve. Természetes igényei-e ezek az emberi szerkezetnek, avagy csak a szeszély és divat igénye? s helyeselhetők-e közgazdasági szempontból ezen igényeink terjedése, gyarapodása, népszerűsödése, míg azok öniparunk s kereskedelmünk által ki nem elégíthetők? mindezekről, kapcsolatban az iparegyesületi irány eszmékkel, tüzetesen jövő cikkeinkben.

Az inség ügyében.

Plener minister ur törekedett végére járni a magyarországi inség horderejének és indítványba hozott 30 millió kölcsönt, mit ez inség enyhítésére a birodalom közbejárása által eszközöljenek.

A magyar lapok kimutatták, hogy 30 millió kölcsön nem elég, hogy Magyarország sokkal többet tud garantált nyújtani. Utaltak arra, hogy már e baleset maga s a bécsi köröknek a magyar viszonyokban feltűnő járatlansága eléggé kimutatja a birodalom és ország pénzügyi viszonyai újból elklönítésének szükségét.

Magyarország saját képviselete s ministeriuma után kielégítőleg tudna intézkedni a mostani inség veszélyei ellen.

Országos autonómiának nevezik-e azt a mit látunk, hogy Magyarország harmad-része inség általi éhhalál elibe néz és a gazdag zsiros Magyarországnak ne legyen joga önálló kölcsönt venni fel az európai piacon, ne legyen önálló felelős kormánya, mely ily kölcsönt eszközöljen és annak legyen kitéve, hogy a Skene uréhoz hasonló bizottmányi jelentésekben olvassa: mennyire nem érzik hazánk dolgait, kik annak gyámságába elegyedtek.

De legyen elég a helyzet jellemzésére ide igatunk a „Független” bécsi levelezőjének e tárgybani következő észrevételeit:

„Mi itt Bécsben — írja a „Független” — kik bizonyos nótát már megszoktunk, s tudjuk mit jelent néha a megújított „Zettergeschrei” bizony nem zavarodunk meg, sőt látára a nagyobb fontosságú európai fejlődések menetének aggodalom nélkül néznünk a jövő hónapok elibe, csak a Gondviselés ne nyomta volna reánk az időnek annyi súlyát, s ne volna háznunkban annyi anyagi gondunk. De nyakig az inségben, várjuk a segélyt oly soká, míg a fagy meg lep.

Közölve volt e lapban a birodalmi tanács

pénzügyi bizottmányának előadója, Skene ur által készített értesítés a magyar inség tárgyában.

Magyar olvasó számára kell-e bírálót? Sajnáljuk a benyomás keserűségeit, mit az a nyomtakra előidézni fog; de ki hihette, hogy a „Független” állításait az első alkalom ily fényesen igazolnád. Ha itt-ott az előadó ur jó szándéka nem tűnnék ki felületes munkálataiból, mélyenható, keserű gúnyának kellene venni azon teljességet, melylyel számközlő bal használatával a magyar kormány adatait csafolja, s az inséget eltorzított képnek mutatja fel. Ha még szüksége volt volna a magyarnak meggyőződés, van ebben módja elég tapasztalni, érdekei minő kezében volnának, hol állapotaikról még csak sejtetnem sincs. Oly tanulság ez, mely nem új, de most már constatirozott.

Mindez azonban csak az előadó ur rovására esik. A birodalmi tanács, akarjuk hinni, emelkedettebb álláspontból nézendő az ügyet, és legalább érezní fogja, hogy az eljárásban óvakodott politikai tökélet gyanapítani egy ország bajából, azon tökélet, mit nyerhet, asztalán sem fogja keserűségeit. Segélyt nyújtani bárki tud, ha akar, de a nyújtás gyöngédségével becsét többszörözni csak nemes lélek tulajdona.

Alamizsnát nemzetnek nyújtani nem lehet, kölcsönt pedig szerezni, hogy annak hasznát vételeit megszabjuk — képtelenség. Innen is láthatjuk, hogy ügyeink rendbehozásában a Lajthán tul egyetlen támasza számíthatunk, s ez a Király maga, ki őszinte szándékában segíteni akarja, megbízott magyar kormányának eljárásában, és eddigi kegy. előintézkedéseiben nem különböztette meg a nagyot és kicsit, s nem látott ott különbséget, hol segíteni kell.

Hogy olvasóink ezen észrevételek alaposságát felfoghassák, itt adjuk Skene ur nyilatkozatát:

A mint tudva van, a birod. tanács alsóházának budget-bizottmánya Skene urat küldötte ki azon előterjesztések megvizsgálására, melyeket a pénzügyminiszterium a magyarbani inség segélyezésére szánt kölcsönök tárgyában a ház elé hozott. Skene urnak nyomtatott tudósítása s véleményezése előttünk fekszik. Közöljük mindennek előtt ennek velejét.

Legelőbb is a véleményezés elősorolja az adatokat, melyekre a magyar udvari kancellária alapít segélyezési tervezetét; de mindjárt azon gyanújának ad kifejezést, hogy a magyar kormány tulságosan sötét színekkel festette a helyzetet. El nem gondolhatja Skene ur, hogy egy évi szárazság oly annyira tönkre tehesen vidéket, mely különben gazdagnak mondatik. Azonban Skene ur — véleménye szerint — pozitív ellenvetésekkel is lép fel.

Először — ugymond — a hivatalos kimutatások elegendék az ugarföldet is számba venni, mit ha tesszünk a kancellaria veszteségi számítása egy harmadával lepad. 2-szor. A kaszálók és legelők termése fel sem hozatik, pe-

dig tavasszal volt legelő s tudvalévő dolog, hogy a mult havi őszi esők, melyeket kedvező időjárás követett, rendkívüli buja növényéletet idéztek elő s a takarmányhiányt egyszerűen pótolák. 3-szor. A kormány azon adatának, hogy az idei termés az inséges vidékeken nagyon csekély volt, szembeállítja a tényt, hogy a gabona ára az idén csak kevéssel magasabb, mint a tavaly volt, — hogy a gabona behozatala a birodalomba januártól júliusig 672,934 mázsát tett, míg tavaly az egész évre 2,385,373 mázsára rugott, az idén tehát mindegyik csekélyebb, mint a mult évben vala és hogy végtére a gabona kivitele az egész birodalomból június haváig 2,821,000 mázsára ment. Minthogy pedig az idén — folytatja Skene ur — a földünk a magyar vidékeken, Alsó-Ausztriának egy részében és Morvahonnak különben legmagasabb térségein igen közepesül termés volt, azon tényből, hogy mindegyik daczára elégséges készletünk van s a gabona ára csökken, azt kell következtetni, hogy a termés Magyarországon gabonatermesben volt oly csekély, mint a milyennek mondatik. Azonban Skene ur megengedi, miszerint a baj, ha a veszteség a kancellaria által felhozott összegnek csak felét is teszi, még is elég nagy, hogy teljes részvétre találjon, valamint nem is kételkedik, hogy az inséges vidékek, nevezetesen baromokban nagy kárt szenvedtek. Ajánlja tehát, hogy a birodalom hazánk szenvedett vidékeinek segélyezését nyújtson s ennek módjára nézve a következő fejtegetéseket teszi:

Az inséges területnek egy negyedét, mint a nagy fölbirtokosok jószágát, le kell számítani. A nagyobb birtok segíthet magán. A birodalom segélyezése csak a parasztokat s birtok nélkülieket illetheti. Minden évben hallik a panasz, hogy hiányzik Magyarországon a munkaerő, a napszám ott drága, a városok száma csekély, a népesség gyér; — mindez bizonyítja, hogy Magyarországon a birtok nélküliek osztálya nem számos. Itt tehát nincs szó népességről, mely kenyéradó foglalkozását elvesztette, hanem azon különféle aránylatu földmívelő-osztályról, melyet földje és háza közt lakhelyéhez, de a melynek most nincs módja a legközebbi aratásig megjelteni. Ezen osztály csak télen át foglalkozhatik mellék-keresettel, a tavasz beálltával a földmívelés veszi igénybe teljes idejét; ily népséget egyszerű közmunkák által segélyezni nem látszik szerencsés gondolatnak, mert télen át e munkák nem folytathatnak, a tavasz bekövetkeztével pedig a földmívelő nem használhatja.

Ezen előzmények folytán Skene ur a kancellariának csak a következő követelményeit helyesli:

Rendkívüli uti építésekre . . .	200,000 ft.
Tisza szabályozásra . . .	1,000,000 ft.
A Béga csatornára . . .	200,000 ft.
Egyéb csatornára . . .	100,000 ft.
Ugyancsak uti építésekre a	
magy. orsz. alapján előlegképen	250,000 ft.
Összesen tehát	1,750,000 ft.

A kancellaria, mint tudva van, ugyanenny-

nyit két vasuti vállalatnak akar előlegezni és több folyó-szabályozási magán egyetnek 3 millió forintot kölcsönözni. Ezen tervet Skene ur „a legátározottabban” ellenzi. Egy vaspályának segélyezése, — ugymond — oly ügy, mely csak az alkotmánynak különböző tényezői által intézhetetik el, s mely az engedélynek s építési szervezetnek megvizsgálását feltételezi. Általán véve mindig nagyobb tért nyer a nézet, miszerint politikai s anyagi érdekek egyaránt szükségessé teszik, hogy minden újabb vasuti engedély a birodalmi tanács elé hozassék. Bajos volna mulékony baleset végett fontos nemzetgazdasági kérdések eldöntését elhamarkodni. Az érintett előlegezéseknél sajátképen az a szándék, mellékutakon subventiót nyerni az alkotmányos formák mellőzésével. Ezenkívül meg kell jegyezni, hogy az egyik vasutvállalatra csak igen jelentéktelen befizetések történtek, míg a másikra nézve még társaság sem alakult. Ezen eljárás új módja annak, miként kell tőke nélkül nagy vállalatokhoz fogni. Az említett folyó-szabályozási egyetlekre nézve pedig azt jegyzi meg Skene ur, hogy ha érdemelnek hitelt, majd kapnak pénzt rendes uton; ha nem érdemelnek, az állam sem adhat nekik. Különböző régi tapasztalat, hogy ily esetekben az állam segélyezése nem az inségesek, hanem a vállalkozók javára fordítatik.

Ezen fejtegetések folytán Skene ur a következő elősorolt közmunkákra . . . 1,750,000 forint, vetőmagra . . . 10,000,000 forint, kölcsönökre készpénzben 8,250,000 forint, **Összesen 20,000,000 forint**

ajánl fel.

A kölcsönök csak olyanoknak adassanak, kiknek birtoka egy sessionál többet nem tesz. A visszafizetésre nézve Skene ur a következőket inditványozza: az első két évre a kölcsönök kamat nélküliek legyenek, ezután 5% fizetessék. A negyedik év végén az adósságnak egy harmada, nyolcz év múlva pedig a még hátralévő összeg térítessék meg. Kiszámítja Skene ur, hogy ezen segélyezés által az államkincstár 3,650,995 ftnyi teher hármlík, mert ezen összeg kívántatik meg azon különbség kiegyenlítésére, mely az inségesek (5%) és az állam (6 1/2%) által fizetendő kamatok közt létezik. Megjegyzi továbbá Skene ur, hogy az állam, ha inditványát elfogadja, Magyarország irányában megteheti köteleességét.

Magyar olvasó közönség előtt majdnem felesleges, részletesen kimutatni mindazon hibákat, melyeket Skene urnak mind fejtegetésai, mind inditványai tartalmaznak. Azonban lesz még alkalmunk elég azoknak felderítésére.

Adakozás az inséglátottak részére.

A helybeli becsületes timár ezéh tagjai a testvér Magyarbani bejött inségben szenvedők részére ezéh mester Güts András ur által 21 forint 60 krajczárt a városi inségügyi

fiók-bizottmányhoz beszolgáltattván, illő tisztelettel felkértek a t. cz. szerkesztőség, a szegény szülőközdők nevében a fiók-bizottmány részéről köszönet nyilvánítnak becses lapjában fölvetelre. — Az inségügyi fiók-bizottmánytól. Kolozsvárt, oct. 29-kén 1863.

KÜLÖNFÉLÉK.

(Neerolog.) Tompai Bothos Albert, Julianna Hajdu Mózesné, Kálmán és Gyula, mely fájdalommal jelentik, szeretett kedves testvéröknek. Tompai Bothos Gábornak huszonégy napig tartó forró-láz következtében életének 30 dik évében történt halálát. Az üdvözölt földi részei folyó hó 27-kén délelőtti 10 órakor fognak a tompai családi temető helyre letétni. — Tompán, oct. 25-kén 1863.

— Jeles ornyitolgunk gr. Lázár Kálmán, kinek benczenéi birtokában (Hunyad-megyében) feltűnő madár-gyűjteménye van, melyért porosz úzerek a napokban négyezer talért ígérték, de a mit a gyóf a mint tudjuk muzeumunknak szánt — közelebbi németországi utja alkalmával több külföldi madárt s tojást rendelt meg, a melyek a napokban érkeztek meg gazdag gyűjteménybe.

— Simonfy Kálmán a napokban átmenőleg Kolozsvárról járt, honnan Szilvásváratott gróf Mikó ő exelja szüretjére, onnan gróf Lázár Kálmánhoz szándékozik, kivel a házsegédi dalos néptől szándékozik tanulmányozni a népzénet.

— A mint értesültünk b. Orbán Balázs körútját a székelyföldön bevégzé, melynek célja volt, hogy a magával vitt festész és fényképész M e z e i által azon fontosabb helyiségeket illusztrálta képekkel, melyeket utelírása szövegében leirt.

— A Csengeri Antal által nagy alapszággal szerkesztett „Budapesti Szemle” LIX. és LX. füzetek megjelent. Tartalma következő: 1) A lírai költészet világirodalmi fejlődése Szász Károlytól. 2) Dante Alighieri stb. francziából G. A. 3) Lessing, 2 dik közlemény Majthényi D. 4) Meddők költészet, termékeny bírálat Gregustól. 5) Az ember a geológiában Szabó J. 6) Irodalmi szemle. — A „Budapesti Szemle” hetedik folyamának 1-ső füzeté 1864 január végén fog megjelenni.

— A „Kronst. Ztg.” azt írja, hogy a gubernium nem megy többé vissza Kolozsvárra, hogy a Bruckenthal-házat egy évre kibérlette, s a még Kolozsvárról levő consiliariusokhoz felvesztés ment, hogy Szebenbe induljanak, mivel onnan 8 consiliarius a Reichsrathba lépett.

— Vasutunk ügyében írják Bécsből: Jelenltem már, hogy gróf Zichy Ferenc és Edmund, Bischofshelm és de Hirsch urak a n.v. a r. k. o. l. o. z. s. v. á. r. b. r. a. s. s. i. v. a. l. t. e. r. v. e. z. e. t. b. e. n. y. u. j. t. á. k. a. k. e. r. e. s. k. e. d. e. l. m. i. m. i. n. i. s. t. e. r. i. u. m. h. o. z. E tervezet, melyet igen tökéletesnek állítanak, most figyelmes vizsgálat alá lesz vonva. A legnagyobb érdek természetesen a

zet zajgott keblében. Nem meré kifejezni a mit érte; oly tulesapongó, s következőleg sértő lett volna az a nőre nézve.

Meg kell jegyeznünk, hogy mivel egyik sem látható a másikat, az arczvonaloknak semmi szerep nem jutott, mi okon úgy szólva, mindent mondani kelle.

Igy kezdé végre bizonyos vidor hoszankodás hangján Ernő:

Lám nagysád, az imént megvallam magáról, hogy együgyű vagyok, most azonban magam átlátom, hogy valódi goromba voltam, és már most, ha nem bátorodom szavakba kiönteni azt, mi agyamban keresztlí-kasul cikázik, ez onnan van, mivel tartok tőle, nehogy felboszantsam kegyedet.

— És oly különös valami az?

— Valóban igen különös asszonyom.

— Elhallgata, de rögtön folytatá:

— Valóban hinni kezdem, hogy szerelmes lettem kegyedbe.

B... asszony hahotára fakada, Ernő teljes gyöngédséggel becsületeséggel felele:

— Csak rajta! ezt szeretem én. Kaczagjon ki kegyed, hitesse el velem, hogy nevetésem vagyok, e sokkal okosabb leend. De lám az imént, midőn visszalökött, szegény köpenyegemet s kendőmet szemlélem; meg lehetős bolóság volt azt érzemem, s még nagyobb azt meg is vallanom; de fájdalmat ésszűszöm, valódi őszinte fájdalmat érzetem. Meg valék alátatva, de még annál is szerencsétlenebbnek érzem magamat.

E mondat közben bizonyos nevetésre hajlandó igazalom hallaték Ernő hangjában, de az, mely a szívében dúló viharnek valami inkább őszinte nyilatkozata.

A mi B... asszonyt illeti, ő megszünt nevetni, s gyöngéden felele:

— Az ön szívének igen-igen fiatal gazdája van.

— En pedig igen köszönöm, hogy kegyed e szívet érzésre lobbantotta. Megengedi-e, hogy az egy órával ezelőtti és jelen gondolataimmal vallomást tegyek? (Folytatjuk).

TÁRCZA. EGY ÉJ A GYORSKOCSIN.

Kivonat

Asmodé jegyzeteiből.

(Folytatás.)

Ez utolsó mondatot azonban oly különös hévvel ejté tűzér tiszt ur, miként a B... asszonyoknak semmiként nem vala inyére.

Ernő ezt önkénytelen roham ragadja szomszédjához, ki azonban nem tartá tanácsosnak e térre bocsátani a társalgást; azért azon gunyos bizalmas modorra szándékozván visszavezetni utitársát, melyen az kezdődék, nyugton s azon közönyös kifejezéssel, melyet szükségesnek véle költői lobbadozásának csilapítására, felele:

— Valóban igen le vagyok azon kegyéért kötelezve, miszerint haláljának drága kincsére nézve a nappal és holddal hoz osztályos rokonságba.

A mondat nem téveszté hatását.

Ernő a kocsi szegletébe veté magát. Egy percnyi szünet után pedig, mialatt ajkait harapdálá, kérdé nem a legkéjlebb hangon:

— Nincs-e terhére a dohányfüst asszonyom?

A kérdés oly izetlen vala, miként B... asszony megfordult, hogy szembe nézze őt, bárha nem látható a sötétben.

— Nem hiszem, hogy szokás volna kútnázó kocsin dohányozni, felele fagyosan.

Ernő ki vala fizetve ostoba kérdésére. Megint csend állott be.

A harcz sokkal nagyobb tüzzel kezdődött, hogysem oly rögtön megzúlnását eltűrhetné volna a vitéz.

Ezer meg ezer mód felett törte fejét az új kihívásra.

Egyre sem tált.

Bohó valék — gondolá magában — bohó valék, hogy boldogság érzetén kezdém e növel a társalgást, mert hiszen már nem is ily igéző; lám ő izetlen tréfát sujtja szemem közé, s most meg a begyest játszza. De én vagyok oka, csupán én, ki minden az ördögöt költői fátyolba burkolok; ha végig megmaradtam volna arsláni bánásmóddal, most a földön legjobb barátok volnánk. De ki s mi is lehet ez asszony? Bizonyosan valami k... szatóné, ki nem sokat ad személyiségére, mivel nem nagy hasznót remél belőle.

Meg kell mutatnom neki, hogy bennem bolondjára nem talált!

A mint ez elhatározás fejében megfogamzott, azonnal végrehajtás követé, csendesen végig csuszván a kocsi párnán B... asszonyhoz közeledék, míg nem térdével őt érinté.

A nő villanlag rántá vissza magát, s csak e szokat rebégé.

— Ah uram!

De minő fogalmak rejlenek e két szóban! melyeknek szomorú, s méltóságos kiejtése Ernőnek pirotságát, s e nőnek nemes boszankodását fejezik ki, az aljas bánásmód felett! B... asszonynak ez egyszerű véd-módora azt is jelenté, miként nem hinnie, hogy miveltnék látszó ember ellenében többre, s másra is volna szükség.

Ernő szegény s zavar lépé meg.

Csendesen vonula vissza helyére.

Beszélni akara, de sötétség daczára is bűnbánatos tekintettel szemléle B... asszonyt, mintha ez azt láthatná.

E pillanatban úgy tetszék neki, mintha a nő könnyűl mozgásokat tett volna, de nem merészle kérdést intézni, sokkal hibásabbnak érzé magát, mintsem bocsánatért merészelt volna esdén.

Igy értek az első fogat-váltáshoz.

A kocsi más részeiből minden utas leszállott, egyedül B... asszony nem mozdula.

Alunni látszék.

Ernő nem mert motszanni.

Egyesre csak bedugja lámpáját a bér-

biztosíték-követelés mellett forog. Tudatbarmozom, hogy a biztosíték 5 1/2%-ját képezi egy oly üzleti tőkének, amely mintegy százmillió forintra rug. A pálya hossza N.-V.-irányból Brassóig, a fejevárja és szelvényi szárvonalakkal együtt, 79 mföldet teszen e tervezet szerint; a brassó-bodzai vonal nincs belefoglalva, a tervezet csak Brassóig terjed. Az arad-szelvényi vonalt építeni akaró társulat tudomás szerint 42 mföldet tevő pálya hosszúságáért 59 millió frt. építési biztosítékot kívánt.

Magyar iparos egyesület Berlinben Ivánkovich István, írja a „Szeg. Hir.“, ki építészeti pályára készült, ez év első felét Münchenben töltötte, jelenleg pedig Berlinben időz az ottani építészeti remek tanulmányozása végett, legközelebbi rokonaihoz itt levélben megemlékezik egy magyar egyesületről, mely Berlinben számos év óta fenáll, mire vonatkozólag következők ír: „Van itt egy magyar egyesület is, mely az itt megleptül magyar iparosok és segédjeikből áll, célja: pénzügyileg gyámolítani a szűkölködő s beteg magyar utazót, utasítással ellátni az ide utazott idegen iparos segédet és pénzzel segíteni, ha szükségben szenved. Ezen egyesületnek van egy kis magyar könyvtára, melyet minden tag igénybe vehet, s melyben Horváth Mihály nagybátyám „Magyarok története“ is tündöklik. Minden tag csak 2 1/2 ezüst garassal gyarapítja havonként az egyleti pénztárát, s mégis van már egy kis tőkéje. Jelenleg pedig gyűjtést eszközöl tagjai között a szárazság által inségre jutott hazai nép számára. Minden hétfőn este, az egyleti helyiségben összejövetel tartatik. Engem pedig azon megiszteltetés ért, hogy az egyesület jegyzőjévé választottak.

A „Wiener Lloyd“ pesti levelezője egy hamisan beárult és elfogott egyenről tesz említést. A mult hó elején ugyanis a nyitárvármegyei közbirtokos és ügyvédet C. M. urat családja körében elfogták és fegyveres kíséret alatt idehozták, hogy a cs. katonai törvényszék előtt felvilágosításokat adjon azon okok iránt, melyek őt arra bírták, hogy ő Felsége élete után törekedjék. A súlyos vád azzal végződött, hogy C. ur hét heti vizsgálati fogság után, f. hó 15-én egyszerű elbocsátási jeggyel szabadon eresztették, melyhez azon megjegyzés volt csatolva, hogy az ellen indított vizsgálatot megszüntették. Ezzel azonban C. ur éppen nem volt megelégedve s távol van attól, hogy a dolgot abban hagyja, hanem a k. udvari kancelláriához folyamodik orvoslás és elégtétel végett az ártatlanul szenvedett testi és lelki fájdalmakért.

Pécseről a következő esetet írják: Egy paraszt a tótországi Rácz-Mihályról erdőn ment át, midőn hirtelen medve támadta meg. A megtámadott kezében történetesen favágó fejsze volt, melylyel az állatot le is teríté. Győzelem után a medvét vállaira emelte és szépen hazafelé vivé. Alig hogy elindult, a dihidtségi jelei mutatkoztak rajta, s örvénybe futott a falu felé. Részint vele, részint a medvével 42 ember jött érintkezésbe, s most attól félnek, hogy ezeken is kitör a dühöndiség; mindannyian orvosi felügyelet alatt állnak.

Hrg Eszterházy Pál diplomatikai ebédet adott Bécsben, melyen a többi között jelen voltak: hg Schwarzenberg, b. Reischach thnok, gr. O'Sullivan, gr. Ziehy Edmund és Ferencz, dr. Schindler, dr. Wunsch Wickner udvari tanácsos stb.

Szentiványi Adolf volt országgyűlési képviselő a komáromi katonai törvényszék elé idéztetett.

Moorról földrendésről értesítik a „P. L.“, ot. E földrendés egyes, heves lökésekkel állt, azonban moraj nélkül, mely a földrendést szokta kísérni. Több épület megrepesztett.

Rima-Szombatból írják a „M. S.“-nak, hogy ott egy alfalfa első rendes virágzása után gyümölcslet megteremvén, még mielőtt ezt leszedték volna, másodszor is virágzásnak indult, sőt augusztusban még harmadszor is virágzott. A második és harmadik virágzás gyümölcstelen volt. September végével a fa ismét virágzásban állt — ez volt negyedik — s most diónyi nagyságu gyümölcseivel van borítva. De levelei és ágai megsárgulván, a sok rendkívüli virágzás után a szegény fa száradásnak indult. S mi történik? Párnap óta száraz levelei s ágai között megint száz meg száz bimbó piroslak — ez tehát már az ötödik virágzás — és azon egy ágon száraz levelek, szép almák, piros bimbók és nyílt, egészséges virágok láthatók együtt. Tudósító egy virágot mutatvánnyul küldött. Az időjárás különben — mint ugyanó írja — a nyarat fölülmutja, s félő, hogy a jókor vetett gabona még ez őszön szárad meg.

A kedvező őszi időjárásról a következő adatot közli a „P. N.“ Az Új-Pest melletti káposztás-megyéri szőlőhegyen tegnap óta az ottani hegymester Krátz József, s Tóth Ferenc és István szőlőbirtokosok ez idén másod ízben szüretelnek; t. i. a folyó évi Urnap éjjelén történt elfagyott szőlőveszteséket újra megmetszván, a második virágzás szőlője annyira megérett, hogy belőlük jó édes must és jó bor lett.

Hevesmegye központi segély bizottmánya felsőbb helyre azon előterjesztéssel fordult, hogy az inséges helyeken létező szabadságos katonák mind behivatának s ezek helyett, más áldottabb vidékekre bocsátassanak haza a benlevők, hogy így is segítve legyen a közszükség.

A debreczeni „István“ gőzmalom-társulat — írja a „F. N.“ — 10,000 főt szavazott meg egy, Debreczenben alapított realiskolára.

Alter és Kis váci-utcai divatkereskedésében sok szemlélője van azon díszes magyar öltöny daraboknak, melyek császárné ő Felsége számára készültek. Állanak pedig e ruhák: 1) fehér selyemvelourból készült hűszárdolmányból, aranyzsinorokkal gazdagon díszítve; fehér selyem bélső kék settem-lombozattal van kihímézve; 2) Kazinczy attila fekete szövethől, finom fekete selyem zsinorral és sítjakkal; bélső fekete tafota, vörös keresztimzésszel; 3) prêmes hevesi mente violaszín-bársonyból, egészen ódon szabásra (ez a legszebb mindezen pompás öltöny-darabok között); igen dusan van zsinorozva szintén violaszín zsinorral, fehér selyem bélső szalmazsinál selyem varratokkal ékes. 4) Hunyady-palást, utcai köpenyül, fekete bársonyból, egyszerűen, de annál izletesebben kiállítva, nehéz fehér selyem bélsővel.

A Nadar léghajóért szerencsétlenséggel Hannoverából oct. 19-éről részletes távstúrgöny érkezett, mely jelenti, hogy nem csak Nadar törte ki mindkét lábát, hanem neje is tetemesen megsérült. St. Felixet egy órán át a földön huzozta a lég hajó, felső karját eltörte s bőre egészen leszakasztott. Dr. Arnould könyvéden sértült meg. A megsebesültek oct. 20 és 21-dike közötti éjjel külön vasúti menettel érkeztek Hannoverába, az „Union“ vendéglőbe szálltak, s orvosi kezelésnek adták át.

Szintén a légutazásról a következők értesítés érkezett: Nadar óriás léghajója f. hó 18-dikán, esti 8 1/4 órakor, tehát körülbelül 2 óra múlva, hogy Párisban felszállt, Retboudes-nál volt, Compiègne-től keletre 10 kilométernyi távolban. Ott 300 lábnyi magasan lebegett a föld felett. Nadar körülbelül 5 percen át társalgott hangosó által az öt nézőkkel s azon biztosítást adta, hogy minden jól van. 18-dika és 19-dike közti éjjel, 12 órakor Erquelinél, a belga határon ment át a s légzőlő a földhöz ismét oly közel volt, hogy az utasok egy vasúti őrnél tudakozódhattak, hogy tulajdonképpen hol járnak. Egy buzgó határőr rájött is kiáltott, hogy szálljanak le, hadd motózza meg holmijukat; de intését nem igen vették figyelembe. A „Geant“ innen Husselt felé tovább repült, míg az ismert szomorú sors érte. Az utazók között egy Montgolfier is van. — A kisebb léggömb az óriás „Geant“-ot St. Quentin tájékaig követé, hol leereszkedett.

Egy berlini lap után a „P. H.“ e különös történetet közli: Körülbelül hat hó előtt S. Mauritius angol gyarmaton Frenois Clodimir, gazdag kereskedő, holtan és iszonyúan megcsontkítva találták lakásán. Arca lóvs által teljesen szétzúzva volt, a földön pedig a pisztoly fektült, melylyel az öngyilkosság véghezvitetett. Az asztalon következő levél találtatott: „Tönkre vagyok téve... egy gazember 25,000 font sterlinget lopott el tőlem... számomra csak a szegény marad még meg, és ezt nem akarom túlnéni... Nőmre hagyom a gondot megmaradt vagyonomat hitelezőim közt szétosztani, és kérem az Istent, barátait és ellenségeimet, hogy halálomért megbocsássanak... Frenois Clodimir.“ A rémtűl, melyet ezen eset előidézt, nagy volt. Az özevgy gazdaszabadságában kolostorba ment, és férje unoka-öccsére, ki orvos, bízta az örökség rendbehozatalát. Gyannujába a lopásnak, mely az öngyilkosságot előidézte, bizonyos Moon John, Frenois Clodimir segédje volt, ki rövid idővel a szomorú esemény előtt eltűnt. Néhány hó telt el azóta, midőn Moon John ismét a szigeten megjelent. Távolléte oka felől kérdezve, azt állította, miszerint egykori főnöke őt Franciaországba küldte volna, különlevő adósságok behajtására, melyek azonban már elévültek, és hogy ha ugyanaz őt lopással vádolta, ez csak ürügy volt egy deficit megmentsére, mely magát a főnököt terhelte. Ezzel a dolog befejezettnek látszott. Most azonban történt, hogy ismét néhány hó múlva Burnet William urnál egy idegen jelent meg. Burnet ur felkiáltott. Frenois Clodimir, adósa, kinek temetése jelen volt, állott előtte. — Ugyanezen napon, midőn Moon John kertjének pálmái alatt szörpült a theát, elfogták őt. A törvényszék elé vezetve, hol betörés általi lopással vádatot, mint az ártatlan mosolygott, ki semmitől sem tarthat. Az elnök kinyitotta az ajtót és belépett Frenois Clodimir. Borzalom lepte meg az összegyűlt közönséget; a nők elintottak. Moon John ingadozó térére esett és bevallotta bűnös tettet. Majd a védőügyvéd interpellációjára Frenois Clodimir ur, az öngyilkos elbeszélte történetét: „Midőn a vádolt által elküvetett lopást észrevétem, ez rég eltűnt. Belátam, hogy minden fáradozásom őt elérni,

hiábavaló lesz. Tönkre jutásom szemem előtt lebegett, és elhatároztam éltetnem véget vetni, hogy szegényemet túl ne éljem. Esti 9 óra volt; éppen megírtam a levelet, mely később asztalomon találtatott; megtöltöttem pisztolyomat, szájjamból illesztém azt... ekkor künn kopogást hallék. Letevém a fegyvert és kinyitottam az ajtót. Egy férfi lépett be, kibén azonnal a sirásót ismertem meg. Karjain holttemet tarolt, mely unokaöccsémnek, az orvosnak volt szánva. Eleinte bosszankodott, hogy engemet talált. „Megrendelte unokaöccsém a holttemet önnél?“ Kérdém tőle. „Nem uram, de időre hozok számára, ha éppen találkozik. Az isten szerelmére ne áruljon el; elvesztésem kenyeremet.“ Egy eszme villant át agyamon; a sirásónak két aranyat adtam, és a temetést szobámba vívtém. Ez egészen hozzámm hasonló, s egy halász holttemete volt, melyet a család csekély pénzért a sirásónak adott el. Levetkeztem, és miután saját ruháimba öltöztem volna, a pisztolyt arczánál síttem, és azután ábrubában francia hajón eltávoztam. Mig segédem halálom hírére magát Mauritius szigetén biztosnak tartotta, én Franciaországban megtudtam, hol tökécsitette pénzem. Most visszajöttem, hogy a csaláts felfedezem és tulajdonomat visszaköveteljem.“ Moon John életfoglilani börtönrre ítéltetett.

Nyiltposta. T. L. urhoz Dévára. Mind igaz a mit ön ír, azonban „szólj igazat s betörök a fejed.“ — Ha oly téren és hangon irhatnánk, akkor nem volna a magyar királyságnak olvasottabb lapja, mint a „K. Közlöny.“

POLITIKAI HIREK.

Franciaország. Páris, oct. 25. A császárnét nov. 4-kére várják haza, minthogy jelen kíván lenni a törvényhozó gyűlés megnyitására. A császárné madridi látogatása jótékony hatással lehet azon viszonyokra nézve, melyeket Francia- és Spanyolország egymással kötni szándékoznak.

Az „Opinion nationale“ a lengyel ügyről szólván, következő nagy változások tervezésébe elegendik: „Austria Gallicziát Lengyelországnak, Velenczét Olaszországnak engedve át mintegy 7,043,000 lelket veszítene népességéből, de e helyett oda lehetne neki adni Bajorországot a Pfalz kivételével s Würtemberg 350,000 lakos kivételével, a kik Badenhez csatoltatnának, továbbá Szilezia felét, Hessen-Darmstadtnek a Maintól északra eső részét és Lichtensteint; ezzel azonban csak 140,000 lelket nyerne, hanem compact német hatalommá válnék. Poroszország pedig a Rajnával mint határral elvesztendő Posent, s a többi lengyel tartományokat, Szilezia felét, Hohenzollern, mindössze 7,950,000 lelket, hanem nyerne e helyett a Hannoverai királyságot, Oldenburgot s Meklenburgot. Baden végre Hessen-Darmstadtnek a Main folyótól délre eső részével s Würtemberg néhány kerületével nagybobbodnék a királyságra emeltetnék, stb.“ Egészen új revisioja Európa térképének.

Gueroult, hírneves publicista, az „Opinion Nat.“-ban egy hatalmas cikket közöl Mexikora vonatkozólag. Értelme körülbelül ide megy ki: Franciaországnak Mexikóban semmi keresete sem volt, semmit sem is fog onnan kapni. Legjobb volna onnét minél előbb visszavonulni, megelégedvén azzal, ha csak némi remény is mutatkozik arra, hogy a 200 millió frankot, mennyiben a császárnak ezen mexikói fantáziája került, 50 avagy 100 év alatt is visszakaphatni stb.

A francia határról azt írják a „Köln. Ztg.“-nak, hogy Oroszország nagy erőlyl készült a háborúra, s a készülétek a birodalomnak mind déli, mind északi részére kiterjednek. Az Odessától Benderig való vasut hat hét alatt készült, holott e munka éveket vett volna máskor igénybe. Törökország is készült a maga részéről. Oroszországban a kedélyek a legfelsőbb fokig el vannak keseredve s még 1812-ben sem uralkodott oly általános harczvágy mint most. A czár nem csinál titkot érzelmeiből s a mint Montebello herczeg, kinek elutazása nejének halála által elnapoltatott volt, bucsuzni akart a czártól, így szólott e hozzá: „Biztosítsa ön barátomat és rokonomat (III. Napoleont) őszinte barátsággal, de azt is mondja meg ön, hogy én válságos helyzetben vagyok, s hogy a legelső felhívásra Európa részéről, Varsó a földdel egyenlővé tétetik.“

Olaszország. A király utazásra készült. programja a lapok szerint következő: Nov. 7-kén hagyja oda, mint mondják, Turint, s 9-dikén az Anconától Foggiáig terjedő vasutat nyitja meg. Onnan Nápolyba megy, hogy egy tengeri-had-sezmlét tartson; azután tengerey Piombinoba rándul Elba szigetével szembe, hogy egy második vasutvonalat nyisson meg, végre, Florenzen és Bolognán át Turinba visszatérő útjában hasonló ünnepélyen egy harmadik helyen is jelen levend. Mindez mintegy 10 nap alatt menne véghez.

Turinból oct. 22-kéről írják a „G. C.“,

nek: Itt ujjolag kiadatott a Mazzini-féle hírlapnak: a „La republica italia“-nak egy állítólag Londonban nyomtatott száma. Ebben egyebek közt egy „L' Italia é la Polonia“ című czikk van, mely a forradalmi pártot arra hívja fel, hogy a lengyel demokratákat a legerélyesebben támogassák, hogy ezek kezébe kerüljön a lengyel felkelés kormányzása. Csak egy demacra mozgalom Lengyelországban gerjeszthet Olaszországban érdeket, nem pedig a Czartoryski párt fondorkodása, mely párt a pápával és a diplomatiával tart.

Turin, oct. 23. Az itteni államférfiak a fölött nem igen jönek zavarba, hogy a francia és osztrák kabinetek közt naponként nagyobb az egyetértés, s a mostani helyzetről egy befolyásos egyéniség nem rég így nyilatkozott: „Hahogy Franciaország a várakozások ellenére Austriával szövetséget kötne a nélkül, hogy Olaszország törvényes érdekeit tekintetbe venné, azon esetre már készen van határozatunk. Mi nagy részvétellel viseltetünk a lengyel ügy iránt, de nem vagyunk sem Austria, sem a pápa mellett, s ha a lengyel ügy ezekkel identificálna magát, mi Austria ellen törtünk. Az alkalom igen jó lenne, mert erős hadseregünk, de meg pénzünk is van. Én nem vagyok a háboru barátja, de ha Franciaország Austriáért földelozza az olasz érdekeket, akkor háborúért kell kiáltanom.“

A senatus és a képviselők háza az olaszországi királyságban nov. 17-dikére hívtattak össze.

Németország. Frankfurt, oct. 25. Az „Europe“ a nürnbergi értekezletről ezeket írja: Csütörtökön a ministerek egyszerű beszélgetései folytak, a kik amaz emlékiratot vevék tárgyalás alá, a melyet Austria az oct. 8-diki körlevéllel együtt intézett a reformról szóló oklevél aláíróhoz. 10 minister vett részt a beszélgetésben: Austria, a 4 királyság, Nassau, Oldenburg, Szász-Meiningen, Koburg és Schaumburg-Lippe képviselői. Abbé, a kurhesseni minister betegség miatt gátolva volt a megjelésben, azonban előre kijelentette Kurhessen, hogy csatlakozik a szövetséget határozataihoz. Pénteken két hosszas hivatalos értekezlet tartottak a ministerek, reggel és este. Mindenik minister számos megjegyzést tett Poroszországnak a reformterv iránti magatartására és a porosz kormányhoz intézendő válasza vonatkozólag. A hannoverai minister azt ohajtotta, hogy ne siessék el a dolgot, hanem temporizáljanak. Hosszas, bonyolult viták után végre elhatározták: 1) Austria fog Poroszországnak válaszolni legelőbb, még pedig mind a király levelére, mind Bismark sürgönyére. 2) A többi kabinetek egy külön sürgönyben Austria választát támogatandják. 3) A fejedelmek hívek maradnak a frankfurti reformtervhez. 4) A 3 előleges kívánat, melyeket Vilmos király felállított (u. m. Veto, mindkét nagyhatalmanságnak egyenlősége s nemzeti képviselőt egyenes választások után) elfogadhatlannak nyilatkoztatik s külön alkudozások tárgyát nem képezhetik. Végre a szombati ülés arra szolgált, hogy a reformterv létesítése iránti czélszerű eszközökről és alkalmas időről tanácskozzanak.

Frankfurt, oct. 25. Tegnap Wielopolski két fia a homburgi győgyteremben czivódásba és veredésbe elegendett Danjeleeki kapitányval, miközben a fiatalabbik revolvért ránt elő, hogy a századosra löjön, de lefegyverezték. A két Wielopolski kocsin utazott el Homburgból; utleveleikben fel van jegyezve a fegyverhordási engedély.

Berlin, oct. 25. A lengyel határról tudósítanak: A mult éjjel Varsóban sok elfogatás történt. Az elfogottak közt vannak: Biabrozski, Wyseinski, Stecki prepostok, Bayer fényképész, Kanicz bankár, Kramstuk hitszónok és Neufeld szerkesztő. Lesselnél, a szászkirályi consulnál, házmozgás történt, papirjai lepecsételtettek, a consult szoba-fogságba tettek.

Orosz- és Lengyelország. Czachowskiról, kit, bizonyos telegrafi tudósítás szerint egészen tönkre tettek Iwanische mellett az oroszok, a „Wiener Lloyd“ levelezője következőleg ír: „Folyó hó 23-án Czachowski 1300 emberből álló csapata a sztaszowi szerencsétlenséget után éppen utban volt a sz. kereszt-hegyek felé, melyeket ő, mellékesen jegyezve meg, úgy látszik, hogy működése alaphelyül jelölt ki, midőn Czajkovicze falu mellett kilencz gyalog osztály s ennek megfelelő lovas-ság Zwirow ezredes vezérlete alatt megtámadta. Czachowski kénytelen vala, hahogy menetével fel nem akart hagyni, a csatát elfogni. Szokott erőlyével téteti meg lövéseivel szuronysegekre az első rohamot, melyet az orosz csapatok nem álltak ki s Czajkovicze hátráltak vissza. Az ütököt az utóbb nevezett falu mellett két óráig tartott, s a benne történt rombolások tanuskodnak a harczosok elkeseredéséről. Végre Czajkovicet is feladta Zwirow, s körülbelül 200 ember veszteséggel Sztaszowba vonult vissza. A lengyeleknek hasonlíthatatlan kevesebb veszteségük volt. Czachowski tábornok nem vesztegette az oroszok üldözésével az időt, hanem folytatta útját tovább.

Pontos szolgálat biztosítása mellett számos megbízásokat reméllünk, melyekre **JACOB STRAUSS** hivatalosan engedélyezett szerkeszkedéshez a ménusi Frank fúrtba kérünk intézni.